

DE STAND VAN ZAKEN

Warmblood Fragile Foal Syndrome (WFFS)

Het KWPN heeft besloten om de actieve KWPN-goedgekeurde hengsten te testen op WFFS. Het dekseizoen is in volle gang en fokkers maken nu de partnerkeuze voor hun merries. Door de WFFS-status van de KWPN-goedgekeurde hengsten te publiceren willen wij fokkers optimaal informeren.

Tekst & Beeld: CHARLOTTE DEKKER

Er is er de laatste tijd veelvuldig gepubliceerd over WFFS, het Warmblood Fragile Foal Syndrome. Toch is er nog veel onrust omtrent deze voor de Nederlandse fokkerij nieuwe aandoening. Sinds kort is bekend dat drie KWPN-goedgekeurde hengsten drager zijn van het WFFS-gen. Het is momenteel niet transparant welke goedgekeurde hengsten mogelijk nog meer drager zijn van het WFFS-gen, aangezien zij niet getest zijn. Daarom is besloten dat alle actieve KWPN-goedgekeurde hengsten onderzocht worden op WFFS. De hengstenhouders zijn geïnformeerd over het testen van de KWPN-goedgekeurde hengsten. Naar verwachting neemt het onderzoek twee tot drie weken in beslag, waarna de uitslag (drager of geen drager van het WFFS-gen) per hengst wordt gepubliceerd op KWPN.nl. Recent is op initiatief van het KWPN een test in Nederland beschikbaar bij het Van Haeringen Laboratorium. Een veulen met WFFS heeft altijd een vader én moeder die drager zijn. Het KWPN start nu met het testen van de KWPN-goedgekeurde hengsten. Vervolgens gaan we kijken hoe wij het screenen van merries in het fok-

programma kunnen opnemen. Daarnaast willen we de mogelijkheden onderzoeken om de WFFS-test te integreren in de reeds bij het KWPN bestaande testen.

Er is nog veel onduidelijkheid rond WFFS. Wij legden daarom de meest gestelde vragen voor aan prof. dr. Marianne Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, hoogleraar inwendige ziekten paard bij de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, dr. ir. Bart Ducro, Universitair Docent Fokkerij & Genetica, Wageningen University en KWPN-directeur Fokkerij & Innovatie Johan Knaap.

Wat zijn de symptomen van WFFS?

Prof. dr. Sloet: "Het Warmblood Fragile Foal Syndroom is een erfelijke aandoening die al meerdere jaren in de Verenigde Staten wordt onderkend. Een veulen met WFFS kan aborteren, te vroeg worden geboren en/of geboren worden met afwijkingen. De belangrijkste afwijkingen bij het pasgeboren veulen zijn: huidafwijkingen (zoals te elastische huid die gemakkelijk scheurt, wonden die 'zomaar' ontstaan) en hyperextensie van gewrichten. Doorgaans zullen de dieren binnen 1-2 weken na de

geboorte sterven of zij moeten worden geëuthanaseerd."

Hoe omvangrijk is WFFS in Nederland?

Sloet: "Daar is nu nog niets over bekend, dat weten we pas als we een goede steekproef van de paarden getest hebben."

Zijn er al veulens in Nederland waarbij het WFFS is vastgesteld?

Sloet: "Nee, in Nederland is er nog geen enkel veulen waarbij WFFS is bewezen, wel zijn enkele veulens gemeld waarvan op basis van de klinische verschijnselen een sterke verdenking bestaat dat sprake is van WFFS. Van een veulen hebben we materiaal dat nu wordt getest, waarbij we hopen voldoende testbaar materiaal te hebben. Ik wil in het belang van het onderzoek alle fokkers die komend seizoen denken een veulen met WFFS te hebben verzoeken om contact op te nemen met hun dierenarts, zodat een haarmonster afgenomen (uitgetrokken staartharen, geen afgeknipte haren) en onderzocht kan worden. Desgewenst kunnen fokkers ook rechtstreeks contact opnemen met de afdeling Inwendige Ziekten Paard bij de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht."

Als mijn paard WFFS-drager is, heeft dat ook invloed op zijn gezondheid?

Sloet: “Nee, voor zover wij weten niet. Draggers lijken geen enkel voor- of nadeel te hebben van het gen. Draggers kunnen uitstekende sportpaarden zijn, die bij toeval op één gen een afwijking hebben, terwijl het bijbehorende tweede gen goed is. Zij hebben hier voor zover bekend in de dagelijkse praktijk geen enkele hinder van.”

Wat is het risico dat mijn veulen WFFS heeft?

Dr. ir. Ducro: “Voor zover nu bekend wordt de aandoening bepaald door één gen. Hengst en merrie moeten beide drager zijn van dit afwijkende gen, dan zal 25% van de veulens de aandoening WFFS hebben, 50% zal drager zijn en 25% is ‘vrij’.”

Is er meer bekend over vergelijkbare aandoeningen binnen de fokkerij?

Ducro: “Ja, WFFS is qua overerving vergelijkbaar met waterhoofd en dwerggroei bij Friezen. Daar wordt inmiddels standaard getest. Draggers kunnen worden ingezet voor de fokkerij, maar kruisen van dragers wordt vermeden. Ook in de rundvee komen erfelijke gebreken voor en ook stieren die drager zijn van een erfelijk gebrek kunnen fokstier worden. De stier krijgt een aantekening als het drager is van een ziekte en dan is het aan de boer of hij deze stier wil gebruiken in zijn fokkerij.”

Kan ik nog dekken met een hengst die WFFS-drager is?

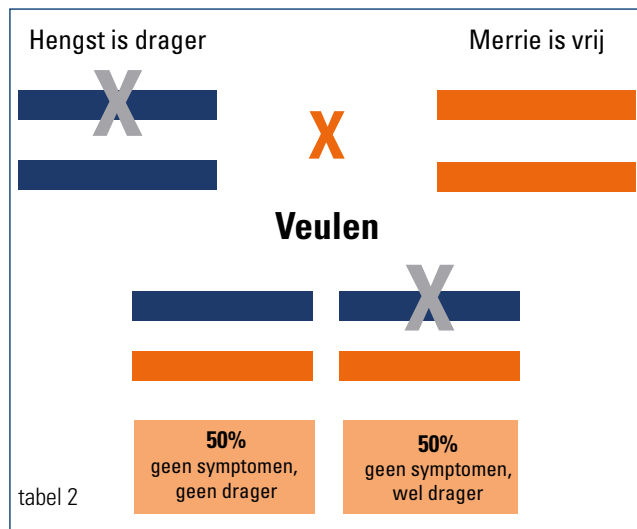
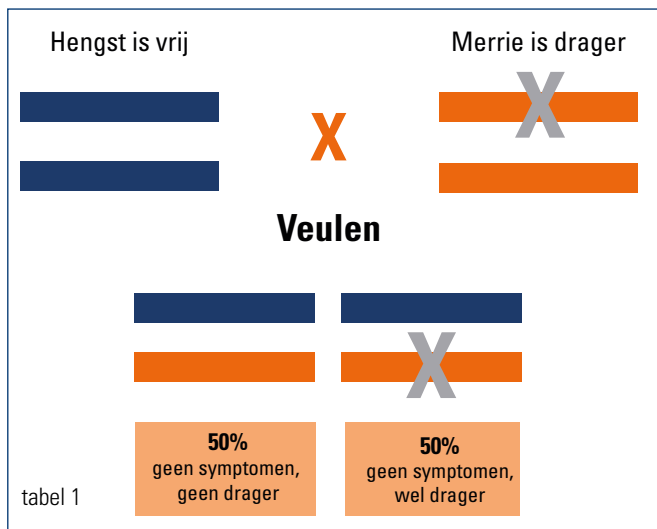
Ducro: “Jazeker, al is het wel zaak om deze hengsten te combineren met merries die zelf geen drager zijn. KWPN-hengsten zijn goedgekeurd na een zeer strenge selectie en veelal gaat het om zeer getalenteerde paarden uit zorgvuldig geselecteerde stammen. Het zou zonde zijn als fokkers deze hengsten niet meer inzetten voor de fokkerij en de talenten van deze hengsten niet doorgegeven worden. Wanneer een drager met een niet-drager wordt

gekruist, dan komt er nooit een ziek veulen uit voort, hiervoor zijn twee dragers nodig. Wel geeft het kruisen van een drager met een niet-drager 50% kans op een drager als nakomeling, en 50% kans op een ‘vrije’ nakomeling. Indien de fokker een nakomeling van een drager voor de fokkerij wil inzetten, is het raadzaam te testen of deze drager is of niet. Op deze manier wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbaarheid van een DNA-test om de gunstige eigenschappen van de hengst te behouden voor de populatie.”

Wanneer moet ik mijn merrie laten testen?

Knaap: “Het is altijd raadzaam om fokmerries te testen, zodat u weet of uw merrie drager is. Draggers kunnen worden ingezet voor de fokkerij, maar het kruisen van dragers moet worden vermeden. Onderzoek naar dragerschap is heel eenvoudig. Op verzoek van het KWPN is sinds kort een test in Nederland beschikbaar, bij het Van Haeringen Laboratorium. U kunt een haarmonster (met haarzakje) insturen naar het Laboratorium en krijgt dan doorgaans binnen tien

De nakomelingen uit de combinatie drager en niet-drager hebben 50% kans om zelf drager te zijn en 50% kans om WFFS-vrij te zijn.

werkdagen de uitslag. De test kost 39,50 euro exclusief btw. Wij onderzoeken nog de mogelijkheden om de fokkers hierbij te faciliteren.”

Wat moet ik doen als mijn merrie positief test op WFFS?

Ducro: “Wanneer uw merrie interessant is voor de fokkerij, dan kunt u haar daarvoor inzetten maar altijd in combinatie met een niet-dragende hengst. U heeft dan geen risico op een ziek veulen. De nakomelingen uit de combinatie drager en niet-drager hebben 50% kans om zelf drager te zijn en 50% kans om WFFS-vrij te zijn.”

Het KWPN heeft al haarmonsters van mijn paard: kan daarmee de test worden uitgevoerd?

Knaap: “Deze haarmonsters zijn destijds bij het chippen met een ander doel verzameld, en veelal gebruikt t.b.v. afstammingscontrole en/of genoomselectie. Indien er nog voldoende haar beschikbaar is, kan het voor dit doel worden gebruikt.”

Gaat het KWPN alle goedgekeurde hengsten testen op WFFS?

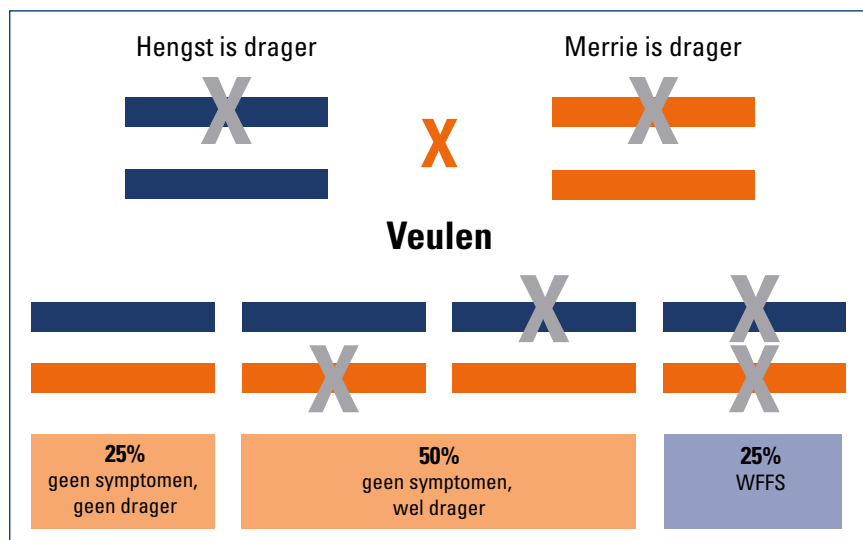
Knaap: “Ja, alle actieve KWPN-goedgekeurde hengsten en de hengsten in het huidige verrichtingsonderzoek worden z.s.m. getest. Wij publiceren de uitkomsten op de KWPN-website. Het WFFS-gen is géén selectiecrite-

rium, maar is voor fokkers relevante informatie om te weten of een hengst drager is van het gen.”

Welke stappen neemt het KWPN verder?

Knaap: “Het testen van paarden is een logistiek omvangrijk project. In het kader van de prioritering gaan we stapsgewijs te werk. Het KWPN heeft ervoor gezorgd dat er in Nederland bij het Van Haeringen Laboratorium een test beschikbaar is, en heeft de WBFSH verzocht het onderwerp WFFS op de

agenda te zetten. We starten nu met het grootschalige testen van de KWPN-goedgekeurde hengsten, dat heeft nu de hoogste prioriteit. Vervolgens gaan met de fokkerijraden kijken hoe we de screening van merries in het fokprogramma kunnen integreren en fokkers daarbij kunnen faciliteren. Daarnaast willen we de mogelijkheden onderzoeken om de WFFS-test te integreren in de reeds bij het KWPN bestaande testen. Zodra hier meer over bekend is zullen wij dit communiceren via IDS en onze website.” ●

Wanneer twee dragers met elkaar worden gekruist, dan zal 25% van de veulens de aandoening WFFS hebben, 50% zal drager zijn en 25% is ‘vrij’.